

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

ADVIES

A010424-CDC-30

over

'het voorontwerp van koninklijk besluit houdende uitvoering van artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt'

gegeven met toepassing van artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

24 april 2001

ADVIES

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) ontving van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling het verzoek bij brief, gedateerd op 8 maart 2001, hem tegen 28 maart 2001 advies te geven over het voorontwerp van koninklijk besluit houdende uitvoering van artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

Tijdens zijn vergadering van 15 maart 2001 besliste het Directiecomité van de CREG dat dit voorontwerp in een eerste fase het onderwerp zou vormen van een studie en, in een tweede fase, van een advies. De studie werd op 28 maart 2001 door het Directiecomité van de CREG goedgekeurd¹. Ze werd overgemaakt aan de Algemene Raad van de CREG die besliste om een werkgroep op te richten belast met het onderzoek van de studie. Deze werkgroep die bijeenkwam op 30 maart 2001 gaf een positief advies aangaande de gerealiseerde studie. Vervolgens verzocht de Algemene Raad het Directiecomité van de CREG om hem de inhoud van de studie voor te stellen, hetgeen op 10 april 2001 gebeurde. De Algemene Raad drukte de wens uit dat de studie verder zou uitgediept worden voor wat betreft de reserve, de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de gewesten en de te volgen regels in geval van wijziging van het technisch reglement. Verder deelden de marktspelers hun opmerkingen mee, enerzijds in verband met het voorontwerp van reglement en anderzijds in verband met de studie die erover werd gemaakt. De CREG van haar kant zette haar onderzoek van het voorontwerp van technisch reglement voort. Op basis van al deze elementen besliste het Directiecomité op zijn vergadering van 12 april 2001 om het advies inzake voornoemd voorontwerp af te ronden.

Het onderhavige advies werd aangenomen tijdens de vergadering van het Directiecomité van 24 april 2001. Het wordt gegeven op grond van artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. Het doet geen afbreuk aan het standpunt dat de Algemene Raad van de CREG, aan wie het zal voorgelegd worden, zou kunnen innemen.

///

¹ CREG, studie F010328-CDC-25, 28 maart 2001, over het voorontwerp van koninklijk besluit houdende uitvoering van artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna : de elektriciteitswet) op grond waarvan het voorontwerp van technisch reglement (hierna : het voorontwerp) wordt aangenomen, belast de Koning met het opstellen van een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet en de toegang ertoe. Met het oog hierop geeft artikel 11 een niet-limitatieve opsomming van de punten die het technisch reglement moet bepalen, namelijk :

« 1° de technische minimumeisen voor de aansluiting op het transmissienet van productie-installaties, distributienetten, uitrusting van direct aangesloten afnemers, koppellijnencircuits en directe lijnen, alsook de termijnen voor aansluiting;

2° de operationele regels waaraan de netbeheerder onderworpen is bij zijn technisch beheer van de elektriciteitsstromen en bij de maatregelen die hij dient te treffen om het hoofd te bieden aan problemen van overbelasting, technische mankementen en defecten van productie-eenheden;

3° in voorkomend geval, de prioriteit die in de mate van het mogelijke, rekening houdend met de noodzakelijke continuïteit van de voorziening, moet worden gegeven aan de productie-installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen, of aan eenheden van warmtekrachtkoppeling;

4° de ondersteunende diensten die de netbeheerder moet inrichten;

5° de gegevens die de netgebruikers aan de netbeheerder moeten verstrekken;

6° de informatie die door de netbeheerder moet worden verstrekt aan de beheerders van andere elektriciteitsnetten waaraan het transmissienet is gekoppeld, teneinde een veilige en efficiënte exploitatie, een gecoördineerde ontwikkeling en de interoperabiliteit van het koppelnet te waarborgen. »

De CREG wil erop wijzen dat het onderhavige advies gegeven wordt met toepassing van artikel 23, §1, 1°, in combinatie met artikel 11 van de elektriciteitswet die de CREG uitdrukkelijk belasten met een raadgevende taak met betrekking tot het voorontwerp.

De opmerkingen vervat in het onderhavige advies moeten bijgevolg en voor zover nodig gelezen worden in het licht van deze raadgevende taak die de elektriciteitswet aan de CREG opdraagt.

2. Uit de tekst van het voorontwerp blijkt dat dit laatste werd opgesteld om het beheer van en de toegang tot een net met een spanning van 20 kV tot 400 kV te regelen. Het zijn echter de gewesten die bevoegd zijn voor het regelen van de distributie en de lokale transmissie van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kV, terwijl de federale overheid bevoegd is om de transmissie te regelen (zie respectievelijk de artikelen 6, § 1, VII, eerste lid, a), en 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd door de wetten van 8 augustus 1988 en 16 juli 1993). Hieruit volgt dat de federale Regering enkel bevoegd is om een technisch reglement op te stellen voor het transmissienet dat werkt aan een spanning die hoger is dan 70 kV^{2&3}. Slechts dit deel van het transmissienet kan het voorwerp uitmaken van een advies van de CREG. Weliswaar heeft de CREG er in het verleden⁴ op gewezen dat, vanuit operationeel standpunt, de transmissiefunctie zich niet beperkt tot de lijnen en kabels van het net zoals bepaald in de elektriciteitswet. Met andere woorden, het zijn niet uitsluitend de netten met een spanning hoger dan 70 kV die een transmissiefunctie kunnen hebben : voor sommige lijnen en kabels van netten met een spanning die lager is dan of gelijk aan 70kV geldt dit eveneens. Om dit probleem op te lossen heeft de CREG gepleit voor een oplossing die de netbeheerder moet toelaten om spanningsniveaus van 30 kV tot en met 70 kV te beheren.

3. De CREG merkt op dat artikel 7.2. van de richtlijn 96/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit⁵ de Lidstaten verplicht om de Europese Commissie op de hoogte te stellen van de technische voorschriften die de technische minimumvereisten inzake ontwerp en werking vastleggen, onder meer voor de aansluiting van productie-installaties, overeenkomstig artikel 8 van de richtlijn 83/189/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften. Er moet bijgevolg overgegaan worden tot de mededeling voorzien in deze bepaling.

² Overigens wordt het opstellen van het technisch reglement voor het beheer van het distributienet, de toegang ertoe en de vereisten voor het aanleggen van directe lijnen in het Vlaams gewest door artikel 8 van het decreet van het Vlaams gewest van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad, 22 september 2000) toevertrouwd aan de reguleringsinstantie die door artikel 28 van dit decreet belast wordt met een controlerende en raadgevende taak in het kader van de Vlaamse elektriciteitsmarkt.

³ Op dezelfde wijze wordt het opstellen van het technisch reglement voor het beheer van het distributienet in het Waals gewest door artikel 43, §2, tweede lid, 6°, van het decreet van de Waalse Gewestraad, aangenomen op 12 april 2001, toevertrouwd aan de Commission wallonne de régulation pour l'énergie (CWAPE).

⁴ Zie CREG, beslissing B 2000/001-D, 4 juli 2000, betreffende de ontwerpstatuten van de kandidaat-netbeheerder, paragraaf 13.

⁵ PB L 27, 30 januari 1997, p. 20.

4. Eerder dan elke bepaling van het voorontwerp aan een onderzoek te onderwerpen, gaat onderhavig advies over tot een algemeen onderzoek van het voorontwerp. De hierna volgende algemene beschouwingen van de CREG veronderstellen immers grondige aanpassingen van talrijke bepalingen van het voorontwerp. Het zou ons te ver leiden om die allemaal op te sommen en te bespreken in het kader van het onderhavige advies.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Technisch commentaar in verband met de organisatie van de markt

Evenwicht tussen vraag en aanbod

5. Het evenwicht tussen de vraag naar en het aanbod van elektriciteit wordt onder meer geregeld door de artikelen 1, 185, 187 tot 191, 194, 195, 201, 226, 228, 237, 261, 264, 278 en 291 van het voorontwerp.

De CREG herinnert eraan dat, aangezien elektriciteit niet kan worden opgeslagen, er voor een permanent evenwicht tussen de vraag naar en het aanbod van elektriciteit moet worden gezorgd. Het Belgisch elektrisch systeem maakt deel uit van het Europees systeem (UCTE) dat uit verschillende regelzones bestaat. Deze laatste streven elk een permanent evenwicht na tussen de vraag naar en het aanbod van elektriciteit.

Artikel 8, lid 3, 3°, van de elektriciteitswet belast de netbeheerder met het technisch beheer van de elektriciteitsstromen op het transmissienet « teneinde een permanent evenwicht te waarborgen⁶ tussen de vraag naar en het aanbod van elektriciteit ».

Het voorontwerp bepaalt dat de toegangsverantwoordelijke tot het net onder meer instaat voor het evenwicht tussen de injectie en de afname van de netgebruikers die hem daartoe het mandaat gaven. Artikel 187 van het voorontwerp voorziet dat « de toegangsverantwoordelijke het evenwicht op kwartierbasis waarborgt tussen enerzijds de injecties van actief vermogen en anderzijds de afnamen van actief vermogen verhoogd met de actieve verliezen in het net die hij zelf compenseert ». Artikel 188 preciseert : « de netbeheerder controleert voor iedere toegangsverantwoordelijke de naleving van de evenwichtsverplichting van deze laatste ». Bovendien bepaalt artikel 183 dat « de niet-naleving van de verplichtingen bedoeld in dit koninklijk besluit en/of in het contract van toegangsverantwoordelijke ontbinding van dit contract met zich meebrengt ». Artikel 184, ten slotte, rondt het vorige artikel af door te stellen dat « de ontbinding van het contract tot weigering van toegang leidt ».

Uit al deze bepalingen volgt dat het voorontwerp een beperking inhoudt van de aansprakelijkheid van de netbeheerder met betrekking tot het evenwicht zoals die voortvloeit uit artikel 8, derde lid, 3°, van de elektriciteitswet. Het feit dat volgens het voorontwerp elke toegangsverantwoordelijke zijn individueel evenwicht waarborgt, laat toe het residueel

⁶ In het Frans: “assurer”

onevenwicht van de Belgisch regelzone, dat het resultaat is van de som van de individuele onevenwichten, te beperken. Dit residueel onevenwicht moet door de netbeheerder gecompenseerd worden in naleving van artikel 8, derde lid, 3°, van de elektriciteitswet.

De toepassing van artikelen 183, 184, 187 en 188 van het voorontwerp kan tot de weigering van de toegang leiden in geval van onevenwicht. Een positief of negatief residueel onevenwicht zal echter meestal vastgesteld worden vermits het evenwicht op kwartierbasis tussen de injecties en afnamen in de praktijk zeer moeilijk te realiseren valt.

Om het voorschrift van de elektriciteitswet na te leven volgens hetwelk de netbeheerder een permanent evenwicht dient te waarborgen tussen de vraag naar en het aanbod van elektriciteit, acht de CREG het raadzaam de in het voorontwerp geformuleerde principes inzake de behandeling van onevenwichten te herzien. Ze dringt erop aan om, terwijl de toegangsverantwoordelijke gevraagd wordt een evenwicht te blijven nastreven, de netbeheerder expliciet te belasten met het compenseren van het residueel onevenwicht van de Belgische regelzone dat het resultaat is van de som van de individuele onevenwichten van de verschillende toegangsverantwoordelijken, door gebruik te maken van reserves die hij op de markt moet verwerven. Het individueel onevenwicht van een toegangsverantwoordelijke zou hem door de netbeheerder moeten aangerekend worden op basis van de daartoe voorziene tarifiering, aangenomen met toepassing van artikel 12 van de elektriciteitswet (zie verder)⁷. Deze tarifiering zou voor de toegangsverantwoordelijke een voldoende aansporing moeten zijn om zijn evenwicht in stand te houden. Elke toegangsverantwoordelijke behoudt bovendien de vrijheid om contracten af te sluiten teneinde al te grote onevenwichten te vermijden, onder andere bij het verlies van een productie-eenheid, en om zich te beveiligen tegen het betalen van aanzienlijke bedragen aan de netbeheerder als gevolg van de vastgestelde onevenwichten.

In de mate dat het voorontwerp afwijkt van de wettelijke voorschriften inzake de behandeling van de onevenwichten, moeten alle artikelen die het onevenwicht behandelen, herschreven worden op basis van het hiervoor beschreven systeem. In het bijzonder en zonder dat deze lijst limitatief zou zijn, moeten onder andere de artikelen 1, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 190, 191, 194, 195, 201, 207, 22§, 227, 228, 235, 236, 237, 238, 242, 261, 268, 269, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 291, 306, 307, 308, 309, 334, 335, 336, 338, 339 en 351 van het voorontwerp herzien worden.

⁷ Koninklijk besluit van 4 april 2001 betreffende de algemene tariefstructuur en de basisprincipes en procedures inzake de tarieven en de boekhouding van de beheerder van het nationaal transmissienet voor elektriciteit, Belgisch Staatsblad, 18 april 2001.

Noodzakelijke reserve om onevenwichten te compenseren

6. De reserve wordt onder andere geregeld door de artikelen 1, 26, 32, 185, 194 tot 204, 214, 248, 249, 254, 274 tot 278, 283 tot 289 en 353 tot 358 van het voorontwerp. De artikelen 194 tot 200 hebben betrekking op de snelle reserve, terwijl de artikelen 201 tot 204 de koude reserve betreffen.

Het voorontwerp legt elke toegangsverantwoordelijke belast met de opvolging van de injectie, als toegangsvoorwaarde tot het net, op om over snelle en koude reserves te beschikken die toereikend zijn om het grootste vermogenonevenwicht als gevolg van een incident te compenseren. De hoeveelheid aan snelle reserve die elke toegangsverantwoordelijke belast met de opvolging van de injectie moet verwerven, wordt bepaald door het vermogen van de grootste productie-eenheid waarvoor hij met de opvolging belast is. De koude reserve is bestemd om de taak van de snelle reserve over te nemen.

Gezien de huidige modaliteiten inzake de toewijzing van de beschikbare capaciteiten op de koppellijnen met de buurlanden, is het vandaag nauwelijks denkbaar om met het buitenland contracten af te sluiten teneinde deze snelle reserve binnen de 15 minuten te kunnen inzetten. Deze reserveverplichtingen dwingen elke toegangsverantwoordelijke belast met de opvolging van de injectie dus om een reservecontract af te sluiten met een marktspeler die over voldoende productiemiddelen in België beschikt.

Het in het voorontwerp voorgestelde mechanisme leidt tot een overschatting van de behoefte aan hulpmiddelen. Het feit dat men elke toegangsverantwoordelijke belast met de opvolging van de injectie verplicht om zijn eigen reserve te verzekeren, laat niet toe te genieten van het voordeel van het gemeenschappelijk gebruik van de reserves. De verplichting voor een producent die in België over weinig geïnstalleerd vermogen beschikt om het defect van zijn grootste eenheid te compenseren, is buitensporig in verhouding tot de reële stijging van reservebehoefte die hij aan het systeem oplegt. Deze overschatting van de reservebehoefte brengt een meerkost mee voor de ganse Belgische markt. Bovendien wordt het verwerven van deze reserve door de toegangsverantwoordelijken die belast zijn met de opvolging van de injectie, door een meerderheid van de marktspelers als een belangrijke hinderpaal beschouwd voor het openstellen van de markt voor de producenten en de tussenpersonen.

Het mechanisme dat in het voorontwerp wordt voorgesteld is niet terug te vinden in Nederland, Engeland of Spanje, noch in het voorstel voor de evenwichtsverantwoordelijke in Frankrijk waar de markt gedomineerd wordt door de producent EDF.

Artikel 8, derde lid, 4°, van de elektriciteitswet verplicht de netbeheerder om de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het transmissienet te waarborgen en, in dit verband, toe te zien op de beschikbaarheid van de nodige ondersteunende diensten en inzonderheid hulpdiensten in geval van defect van productie-eenheden. Anderzijds lijkt de verplichting om voor een reserve te zorgen voort te vloeien uit de verplichting om het evenwicht te waarborgen die artikel 8, derde lid, 3°, aan de netbeheerder oplegt.

Teneinde deze voorschriften na te leven en een niet-discriminerende toegang tot het net te verzekeren, acht de CREG het raadzaam de netbeheerder ermee te belasten om de dienst van de snelle en koude reserves, die samen de tertiaire reserve vormen, alleen te verzekeren. In tegenstelling tot wat in het voorontwerp wordt voorzien, ontslaat het mechanisme voorgesteld door de CREG de toegangsverantwoordelijken die belast zijn met de opvolging van de injectie, van de verplichting om deze reserves zelf te verwerven. Bijgevolg moet de dienst van tertiaire reserve door de netbeheerder worden aangekocht bij de marktspelers (producenten, afnemers met onderbreekbare en moduleerbare belasting, importeurs en exporteurs) en zal de vergoeding van de netbeheerder voor deze dienst gebeuren op basis van een tarief dat vastgesteld dient te worden in een koninklijk besluit aangenomen op grond van artikel 12 van de elektriciteitswet⁸.

Deze ten laste neming van de reserve door de netbeheerder is eveneens terug te vinden in de buurlanden (Nederland, Frankrijk en Engeland).

De tertiaire reserve die door de netbeheerder als gevolg van een incident geactiveerd wordt, moet de nodige tijd in stand gehouden worden om de betrokken toegangsverantwoordelijke die belast is met de opvolging van de injectie, toe te laten het vereiste vermogen te verwerven op de markt om de invloed van het incident op zijn eigen evenwicht te compenseren.

Het weze herhaald dat, overeenkomstig hetgeen wordt aanbevolen in paragraaf 5, de toegangsverantwoordelijke die belast is met de opvolging van de injectie, de vrijheid zou behouden om zelf reservecontracten af te sluiten.

De aankoop van de tertiaire reserve door de netbeheerder en zijn gebruik ervan om onevenwichten te compenseren worden voorzien door artikel 9, §1, van de elektriciteitswet. Dit artikel bepaalt immers : « Hij mag geen andere activiteiten ondernemen inzake productie of verkoop van elektriciteit dan de verkopen genoodzaakt door zijn coördinatieactiviteit als netbeheerder, en hij mag geen andere diensten verstrekken op de elektriciteitsmarkt die niet

⁸ Koninklijk besluit van 4 april 2001 betreffende de algemene tariefstructuur en de basisprincipes en procedures inzake de tarieven en de boekhouding van de beheerder van het nationaal transmissienet voor elektriciteit, Belgisch Staatsblad, 18 april 2001.

rechtstreeks verband houden met de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 8 ». Men kan alleen maar vaststellen dat de elektriciteitswet de netbeheerder de mogelijkheid biedt om reserves aan te kopen en ze te gebruiken om zijn taak met betrekking tot het evenwicht te vervullen zonder dat het nodig is de elektriciteitswet of de bevoegdheden en statuten van de netbeheerder te wijzigen.

Teneinde de door de netbeheerder benodigde hoeveelheden reserve en de modaliteiten inzake de aankoop ervan transparanter te maken, acht de CREG het raadzaam dat het technisch reglement de verplichting zou opleggen om de hoeveelheden en aankoopmodaliteiten tegenover haar te verantwoorden in een gemotiveerd jaarverslag. Daarbij dienen de aankoopmodaliteiten van de snelle en de koude reserves apart beschouwd te worden.

Indien blijkt dat het voor de netbeheerder onmogelijk is om de nodige hoeveelheid reserve tegen een redelijke prijs aan te kopen, bij gebrek aan een concurrentiële markt voor dit soort product, zou de Koning de minimum hoeveelheid reserve kunnen bepalen die elke producent ter beschikking moet stellen en de prijs ervan kunnen vastleggen. Hij zou dit kunnen doen op grond van artikel 21, 1°, van de elektriciteitswet dat hem toelaat de producenten openbare dienstverplichtingen op te leggen, inzonderheid inzake regelmaat en kwaliteit van de elektriciteitsleveringen.

De CREG dringt er tevens op aan om aan het voorontwerp een clause toe te voegen die bepaalt dat de netbeheerder de exclusiviteit heeft inzake de beschikbaarheid van de reserves die hij verworven heeft. De netbeheerder heeft de plicht om na te gaan of deze reserves werkelijk bestaan en aangesproken kunnen worden conform de specificaties vermeld in het technisch reglement. De door de netbeheerder aangekochte reserves mogen immers niet gehypothekeerd of ondergeschikt gemaakt worden.

7. Ten slotte is de CREG van mening dat het technisch reglement voor de nieuwe productie-eenheden de verplichting zou moeten voorzien om alle ondersteunende diensten op het vlak van reserve en regeling van de spanning te kunnen leveren. Het technisch reglement zou kunnen bepalen dat sommige types van eenheden van deze verplichting ontslagen kunnen worden om redenen die verband houden met toegepaste productietechnologieën. Het doel is dat de netbeheerder in de toekomst over de nodige middelen zou kunnen beschikken om deze diensten op de Belgische markt te verwerven.

In de mate dat het advies van de CREG fundamenteel afwijkt van het in het voorontwerp gestelde principe, is het noodzakelijk alle artikelen in verband met de reserves te herschrijven op basis van het systeem beschreven door de CREG. In het bijzonder en

zonder dat deze lijst limitatief zou zijn, moeten onder andere de artikelen 1, 26, 32, 185, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 207, 214, 242, 248, 249, 254, 268, 269, 274, 275, 276, 277, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 306, 307, 308, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 351, 353, 354, 355, 356, 357 en 358 van het voorontwerp herzien worden.

Aansluiting op het net

8. De aansluiting op het net wordt inzonderheid geregeld door de artikelen 1, 62 tot 167, 361, 366 en 369 tot 372 van het voorontwerp.

Het voorontwerp voert drie begrippen in : het net, de aansluitingsinstallaties en de installaties van de netgebruiker. Tevens wordt er een definitie gegeven van het aansluitingspunt tussen het net en de aansluitingsinstallaties en van het punt van interface dat de installaties van de netgebruiker met de aansluitingsinstallaties verbindt.

De CREG is van oordeel dat een dergelijk systeem, waarbij er twee grenspunten bepaald worden tussen het transmissienet en de installaties van de netgebruiker, de zaken onnodig ingewikkeld maakt, hetgeen niet het geval is voor de technische reglementen toegepast in Engeland en Nederland. Deze landen hebben een systeem aangenomen waarbij deze grens bepaald wordt door een enkel punt, het aansluitingspunt, dat de installaties van het net scheidt van die van de netgebruiker.

Bovendien zou het systeem voorgesteld in het voorontwerp tot situaties kunnen leiden waarbij de aansluitingsinstallatie geen deel uitmaakt van het net, noch van de installaties van de netgebruiker. De aanwezigheid van een derde die eigenaar is van de aansluitingsinstallaties tussen netbeheerder en netgebruiker, zou de niet-discriminerende toegang tot het net in een geliberaliseerde markt kunnen bemoeilijken.

Bijgevolg dringt de CREG erop aan om in het technisch reglement slechts één scheidingspunt tussen het net en de installaties van de netgebruiker te bepalen, onverminderd de regels inzake de eigendom. Dit enige grenspunt tussen het net en de installaties van de gebruiker kan overeenstemmen, hetzij met het punt van interface, hetzij met het aansluitingspunt, zoals die in het voorontwerp gedefinieerd worden, hetzij met elk ander duidelijk omschreven punt dat zich tussen het aansluitingspunt en het punt van interface bevindt.

9. Deze paragraaf heeft betrekking op de artikelen 62 tot 102 van het voorontwerp en in het bijzonder op de artikelen 74, 75, 77 en 99. De technische voorschriften die opgelegd worden inzake de aansluiting van de netgebruikers worden geregeld door de artikelen 74, 75 en 77 van het voorontwerp. Zij leggen bepaalde technische oplossingen vast die toegepast

moeten worden met betrekking tot de installaties van de netgebruiker. Artikel 99 vult de technische voorschriften inzake de aansluiting aan, bepaald in de artikelen 85 tot 98. Het bepaalt dat « de netbeheerder en de netgebruiker, na overleg, overeenkomen, voor wat betreft de aspecten die niet geregeld worden in dit koninklijk besluit, de aan te wenden technische oplossingen en regelparameters met betrekking tot de installaties van de netgebruiker in alle technische domeinen die de netbeheerder nodig acht, waaronder inzonderheid :...». Daarop volgt een lange lijst van technische oplossingen en regelparameters.

Uit de artikelen 74, 75, 77 en 99 van het voorontwerp blijkt dat buitensporige rechten worden toegekend aan de netbeheerder die technische oplossingen kan opleggen die de netgebruiker moet toepassen. Dit geeft de indruk dat het om een inmenging gaat in de activiteiten van de netgebruiker. Voor wat betreft artikel 99 lijkt het bovendien abnormaal dat een groot aantal technische voorschriften met betrekking tot de aansluiting niet kunnen gedekt worden door het technisch reglement, dat het referentiedocument is dat de interface vormt tussen de netbeheerder en de netgebruiker.

Bijgevolg dringt de CREG erop aan om de technische voorschriften die opgelegd worden aan de installaties van de netgebruiker zo volledig mogelijk in het technisch reglement te omschrijven en, in voorkomend geval, de overige voorschriften publiek te maken. Deze voorschriften moeten echter niet handelen over de technische oplossingen die de netgebruiker moet toepassen om eraan te voldoen.

Tellingen en metingen

10. De tellingen en metingen worden inzonderheid geregeld door de artikelen 1, 66, 74, 138, 157, 342 en 366 tot 413 van het voorontwerp.

Artikel 366 van het voorontwerp voorziet dat de meetuitrustingen deel uitmaken van de aansluitingsinstallaties. De CREG vestigt bijgevolg de aandacht op het feit dat haar suggesties in paragraaf 8 van het onderhavige advies eveneens van toepassing zijn op de meetuitrustingen.

De CREG is van oordeel dat het technisch reglement ermee rekening houdt dat de activiteiten verbonden aan de tellingen en metingen door de netbeheerder in onderaanneming aan erkende ondernemingen kunnen uitbesteed worden. De principes inzake onafhankelijkheid en onpartijdigheid die de elektriciteitswet aan de netbeheerder oplegt, zijn eveneens van toepassing op deze ondernemingen.

Eenheden van warmtekrachtkoppeling en productie-installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen

11. Vermits het voorontwerp geen enkele bijzondere maatregel voorziet in verband met de onevenwichten die worden veroorzaakt door de eenheden van warmtekrachtkoppeling en de productie-installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen, is artikel 187 van het voorontwerp dat de verplichtingen van de toegangsverantwoordelijke inzake evenwicht regelt, van toepassing.

De tarieven die toegepast worden voor de onevenwichten zouden nadelig kunnen zijn voor de ontwikkeling van de eenheden van warmtekrachtkoppeling en van de productie-installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen om reden van het moeilijk te controleren karakter van hun productie.

De CREG acht het bijgevolg raadzaam om in het technisch reglement bepalingen in te lassen die een aanpassing mogelijk maken van de modaliteiten inzake het naleven van de opvolging van de injectie en het evenwicht van de eenheden van warmtekoppeling en de productie-installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen, rekening houdend met het moeilijk te controleren karakter van hun productie. Deze bepaling, genomen met toepassing van artikel 3.2. van Europese richtlijn 96/92/EG en artikel 11, 3°, van de elektriciteitswet, is bedoeld om de promotie van hernieuwbare energiebronnen en de naleving van het protocol van Kyoto te bevorderen. Om van deze bepaling te kunnen genieten moeten de eigenaars van deze installaties het bewijs leveren dat bij de bouw van de installaties de beste technologieën voor wat betreft het controleren van de geproduceerde energie werden toegepast. Bovendien moet het technisch reglement bepalen dat de netbeheerder het gebruik ervan kan opleggen en controleren. De CREG noteert evenwel dat dergelijke bepalingen enkel van toepassing zijn voor eenheden van geringe grootte die over het algemeen niet zijn aangesloten op het transmissienet.

Verbindingen met het buitenland

12. Deze opmerkingen betreffen hoofdstuk V van Titel IV van het voorontwerp (de artikelen 221 tot 226).

Over het algemeen is dit hoofdstuk zeer kort en weinig duidelijk. De toegang tot de buitenlandse netten vormt nochtans één van de sleutels voor de effectieve openstelling van de markt in België. Bijgevolg is de CREG van oordeel dat dit hoofdstuk op een meer expliciete wijze de specifieke kenmerken van de uitwisselingen met het buitenland moet beschrijven, onder meer wat betreft de modaliteiten inzake de toepassing van de toegangsprocedures, de onderschrijvingsformules en de bijzonderheden op het vlak van

import, export, transit, de eventuele aankoop van reserves in het buitenland en de voorschriften die van toepassing zijn op de tussenpersonen.

13. Volgens artikel 221 van het voorontwerp bepaalt en communiceert de netbeheerder, na schriftelijke aanvraag, tegen betaling van zijn kosten en ter informatieve titel, de door hem gebruikte methodes voor de evaluatie van de transportcapaciteit die hij ter beschikking kan stellen aan de toegangsverantwoordelijken voor hun energie-uitwisselingen met de naburige netten.

De CREG is van oordeel dat deze procedure te restrictief is en een transparante ontwikkeling van de markt niet bevordert.

De CREG acht het raadzaam dat de effectief gebruikte rekenmethodes om de beschikbare capaciteit op de koppelverbindingen te bepalen haar zouden meegedeeld worden en door de netbeheerder ter beschikking van de netgebruikers gesteld zouden worden.

14. Artikel 225 van het voorontwerp legt ook de tijdstippen vast waarop de netbeheerder de toegangsverantwoordelijken informatie moet bezorgen over de evaluatie van de uitwisselingscapaciteit met het buitenland : elke week voor de daaropvolgende week en elke maand voor de daaropvolgende maand.

De CREG is van oordeel dat, naast de reeds in het voorontwerp voorziene tijdstippen, de netbeheerder, elke dag voor de volgende dag, de evaluatie van de op ieder uur beschikbare capaciteit moet publiceren, teneinde in overeenstemming te zijn met de modaliteiten van de energie-uitwisselingen op korte termijn met de naburige netten.

15. Artikel 226 van het voorontwerp tenslotte handelt over de methodes voor de toekenning van de capaciteit aan de grenzen (veilingen,...) die de netbeheerder zal moeten toepassen. Deze methodes worden slechts vluchtig geschetst.

De CREG is van oordeel dat de methodes die gebruikt worden voor de toekenning van de capaciteit aan de grenzen vooraf aan de CREG moeten meegedeeld worden en door de netbeheerder ter beschikking van de netgebruikers gesteld moeten worden.

Planning van het net

16. De planning van het net wordt geregeld door Titel II van het voorontwerp (de artikelen 32 tot 61).

Artikel 32 van het voorontwerp preciseert dat de planningsmethodologie ter informatieve titel wordt beschreven. Zo bepaalt ook artikel 48, § 1, dat de vermelde technische

planningscriteria een informatieve waarde hebben. Bovendien laat artikel 48, § 2, de netbeheerder toe om van deze criteria af te wijken teneinde zijn taak van planning van het net tot een goed einde te brengen. Tenslotte ontheft artikel 48, § 3, de netbeheerder van bepaalde verplichtingen tot ontwikkeling van het net bepaald in artikel 13 van de elektriciteitswet.

Het opstellen van de methodologie en de planningscriteria wordt geregeld door artikel 13, §1, van de elektriciteitswet. Bijgevolg is de CREG van oordeel dat de afdelingen met betrekking tot de methodologie en de planningscriteria niet meer in het technisch reglement moeten opgenomen worden. Toch moet, overeenkomstig artikel 11, tweede lid, 5°, van de elektriciteitswet, een luik in verband met de beschrijving van de gegevens en inlichtingen die de netgebruikers aan de netbeheerder moeten verstrekken, behouden blijven in het voorontwerp.

Interface tussen de transmissie- en de distributienetten

17. Deze opmerkingen betreffen hoofdzakelijk Titel VI van het voorontwerp.

De CREG stelt vast dat Titel VI niet wordt uitgewerkt in het voorontwerp. Nochtans preciseert artikel 11, 1°, van de elektriciteitswet dat het technisch reglement inzonderheid de technische minimumeisen voor de aansluiting van distributienetten op het transmissienet bepaalt. Bovendien preciseert artikel 11, 5° en 6°, van de elektriciteitswet eveneens dat het technisch reglement inzonderheid de tussen de netbeheerder en de netgebruikers uit te wisselen informatie bepaalt.

De CREG stelt vast dat de definitie van netgebruiker in de elektriciteitswet ook de distributeurs omvat. Het is echter niet zeker of alle bepalingen van het voorontwerp die toepasselijk zijn op de netgebruikers ook rekening houden met de specifieke kenmerken van de distributeurs. Bijgevolg suggereert de CREG dat men deze kwestie zou nagaan bij het opstellen van Titel VI en dat, in voorkomend geval, bepalingen zouden opgenomen worden teneinde rekening te houden met de specifieke kenmerken van de distributeurs.

De CREG acht het bovendien raadzaam om de gegevens die worden uitgewisseld tussen de netbeheerder en de beheerders van de distributienetten in het technisch reglement te beschrijven.

Kwaliteit van de service

18. Deze opmerkingen betreffen de artikelen 69 en 70 van het voorontwerp.

Artikel 69 van het voorontwerp legt het toegelaten niveau vast van de storingen op het net die worden veroorzaakt door de aansluitingsinstallaties en de installaties van de netgebruikers.

Artikel 70 van het voorontwerp betreft de door de netbeheerder verzekerde kwaliteit van de spanning. Het bepaalt dat « de netbeheerder aan de netgebruiker alle middelen ter beschikking stelt die men redelijkerwijze kan verwachten onder voorbehoud van een normale situatie van het net om de geleverde spanning op een aansluitingspunt in overeenstemming te brengen met de bepaling van de norm EN5016, behoudens tegenstrijdige bepaling in het aansluitingscontract ». Dit artikel legt geen enkele dwingende norm vast met betrekking tot de kwaliteit van de dienst van de elektriciteitstransmissie die de netbeheerder moet leveren.

Deze twee artikelen illustreren duidelijk het onevenwicht in het voorontwerp tussen, enerzijds, de rechten en plichten van de netbeheerder en, anderzijds, de rechten en plichten van de netgebruikers.

De CREG dringt erop aan om de voorschriften inzake de leveringskwaliteit van de netbeheerder in normale omstandigheden, op een duidelijke en ondubbelzinnige wijze vast te leggen. Bovendien moeten deze voorschriften niet enkel de spanningskwaliteit betreffen, maar ook de continuïteit van de voorgestelde dienstverlening.

Noodsituaties

19. De noodsituaties worden inzonderheid geregeld door de artikelen 21, 22, 23, 24, 306 en 346 van het voorontwerp.

Artikel 21 van het voorontwerp preciseert dat de netbeheerder in een noodsituatie alle handelingen mag stellen die hij nodig acht om de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net te verzekeren. Artikel 24 geeft de kenmerken van de noodsituaties weer.

Het voorontwerp verplicht de netbeheerder dus niet om in noodgevallen te handelen : het laat het hem enkel toe. De CREG is van oordeel dat de netbeheerder in een noodsituatie de enige partij is die een volledige kijk op de situatie heeft en die de meest aangewezen maatregelen kan nemen om de normale situatie te herstellen. Bijgevolg, en overeenkomstig artikel 8, derde lid, 4°, van de elektriciteitswet, moet de netbeheerder in een noodsituatie alle handelingen stellen die hij nodig acht om de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het transmissienet te waarborgen.

Alle mogelijke noodsituaties kunnen moeilijk op een exhaustieve wijze beschreven worden. Het bestaan van een noodsituatie moet aan het oordeel van de netbeheerder overgelaten

worden. De definitie van noodsituaties die in het voorontwerp gegeven wordt lijkt echter overdreven. Regen, vorst of sneeuw zijn in een land als België immers normale en voorspelbare weersomstandigheden die moeilijk als natuurrampen en vandaar als noodsituaties kunnen bestempeld worden. Noodsituaties moeten een onvoorspelbaar en/of uitzonderlijk karakter hebben. De netbeheerder kan slechts uitzonderlijk een noodsituatie invoeren en moet die naar behoren verantwoorden.

Bijgevolg acht de CREG het raadzaam in artikel 21 van het voorontwerp de verplichting voor de netbeheerder op te nemen om, in een noodsituatie, alle handelingen te stellen die hij nodig acht om de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net te waarborgen. Ze raadt aan om de lijst van noodsituaties die bij wijze van voorbeeld door het voorontwerp gegeven wordt, aan te passen door slechts die situaties te behouden die objectief gezien een onvoorspelbaar en/of uitzonderlijk karakter hebben. Tot slot dringt de CREG erop aan om in het voorontwerp een procedure op te nemen die toelaat om haar systematisch a posteriori mee te delen om welke redenen een noodsituatie werd ingeroepen en welke maatregelen er getroffen werden om ze te verhelpen.

Duur van de procedures

20. Het voorontwerp beschrijft verschillende procedures. Deze met betrekking tot de informatieaanvragen voor een aansluiting op het net worden geregeld door de artikelen 103 tot 119 van het voorontwerp. De aansluitingsaanvragen worden geregeld door de artikelen 120 tot 138. De toegangsprocedures worden geregeld door de artikelen 205 tot 216.

Het voorontwerp bepaalt dat de termijn voor een informatieaanvraag voor een aansluiting op het net een totale duur van 50 werkdagen kan bedragen. De duur van de procedure voor een aansluitingsaanvraag kan tot 170 werkdagen bedragen. Wat de toegangsprocedure betreft wordt geen enkele maximumduur opgegeven.

Bovendien kunnen deze procedures nog verlengd worden, soms op eenzijdige manier, in het geval van een vraag om bijkomende gegevens (artikelen 110, 127 en 211 van het voorontwerp).

De CREG is van oordeel dat de totale maximumduur van de procedures geregeld door het voorontwerp overdreven lang is en raadt aan om de duur van de diverse procedures zoveel mogelijk in te korten teneinde de toegang tot het net te vergemakkelijken.

De lijst met de basisgegevens (artikelen 104, 121 en 207 van het voorontwerp) die aan de netbeheerder bezorgd moet worden, moet deze laatste toelaten om de aanvragen voor

bijkomende gegevens zoveel mogelijk te beperken. In voorkomend geval dient deze lijst aangepast te worden.

Commentaar in verband met de wettelijke context

21. Het technisch reglement moet door de Koning aangenomen worden onder de vorm van een koninklijk besluit. Volgens de hiërarchie van de normen staat het koninklijk besluit onder de wetten, die het bijgevolg moet naleven. Daaruit volgt dat het technisch reglement geen enkele bepaling mag bevatten die strijdig is met enige wet. Nochtans zijn verscheidene bepalingen van het voorontwerp in strijd met de artikelen 11 en 23 (paragrafen 22 tot 27) en artikel 8 (paragrafen 28 tot 30) van de elektriciteitswet. Verder moet het voorontwerp ook de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek naleven die de burgerlijke aansprakelijkheid regelen (paragraaf 31).

Naleving van de artikelen 11 en 23 van de elektriciteitswet

22. Artikel 11 van de elektriciteitswet bepaalt dat het technisch reglement door de Koning wordt aangenomen in overleg met de netbeheerder, na advies van de CREG. Uit deze bepaling, gekoppeld aan het principe van parallellisme van de vormen⁹, volgt dat om het technisch reglement te wijzigen, de Koning een nieuw koninklijk besluit moet aannemen in overleg met de netbeheerder, na advies van de CREG.

Nochtans machtigt het voorontwerp de netbeheerder om aan bepaalde punten van het technisch reglement wijzigingen aan te brengen zonder dat deze door de Koning werden aangenomen na advies van de CREG. Immers, het voorontwerp laat de netbeheerder toe om zelf, nadat het technisch reglement wordt aangenomen, procedures (zie bijvoorbeeld de artikelen 259, 260, 267, 273, 282 en 358), voorwaarden (zie bijvoorbeeld de artikelen 182 en 250) en specificaties (zie bijvoorbeeld de artikelen 283, 292 en 297) op te stellen. De netbeheerder mag deze procedures, voorwaarden en specificaties bovendien wijzigen met miskenning van de elektriciteitswet (zie onder andere artikel 67, § 2, van het voorontwerp).

Onafgezien van het feit dat deze bepalingen een schending van artikel 11 van de elektriciteitswet inhouden, in combinatie met het principe van parallellisme van de vormen,

⁹ Volgens hetwelk de rechtsregels die de naleving van vormvoorschriften of verplichte vormen opleggen ambivalent zijn : in principe gelden ze zowel voor de oorspronkelijke akte als voor de strijdige akte (zie P. LEWALLE, *Contentieux administratif, les sources formelles, les moyens d'annulation*, Ed. Collection Scientifique de la Faculté de Droit, Université de Liège, édition provisoire 2000-2001, extraits, p. 692, n° 422 en door de auteur aangehaalde referenties, in het bijzonder : C.E., 11 décembre 1991, ASBL Fédération belge des chambres syndicales de médecins c/ Etat belge, n° 38.311).

beletten ze de CREG ook om haar taak van controle naar behoren uit te oefenen. Deze taak wordt uitdrukkelijk bevestigd door artikel 23, § 2, 9°, van de elektriciteitswet voor wat betreft de toepassing van het technisch reglement.

Bijgevolg moeten alle in deze paragraaf vermelde bepalingen van het voorontwerp worden aangepast aangezien ze strijdig zijn met de artikelen 11 en 23, § 2, 9°, van de elektriciteitswet, evenals met het principe van parallelisme van de vormen waaruit volgt dat elke wijziging van het technisch reglement het voorwerp van een nieuw koninklijk besluit moet uitmaken.

Verder kunnen bepaalde regels, voorschriften, procedures en contracten die in het technisch reglement beschreven worden regelmatig onderhevig zijn aan wijzigingen, hetgeen de leesbaarheid ervan dreigt te verminderen. Om op elk ogenblik een vlotte lees- en verstaanbaarheid van het technisch reglement te verzekeren, acht de CREG het raadzaam in het technisch reglement de verplichting in te lassen voor de netbeheerder om de netgebruikers ter informatieve titel een gecoördineerde en bijgewerkte versie van het technisch reglement ter beschikking te stellen.

23. Artikel 11 van de elektriciteitswet belast de Koning met het opstellen van een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet en de toegang ertoe. Het komt aan de Koning toe om deze bepaling op een exhaustieve wijze uit te voeren¹⁰. Anderzijds mag het voorontwerp geen bepalingen bevatten die een belemmering kunnen vormen voor de controle die de CREG moet uitoefenen op de toepassing van het technisch reglement ingevolge artikel 23, § 2, 9°, van de elektriciteitswet. Nochtans laat het voorontwerp verschillende vraagstukken onbeslist die ofwel zullen moeten geregeld worden langs contractuele weg (paragraaf 24), ofwel uitsluitend onderworpen zijn aan de beslissing van de netbeheerder (paragrafen 25 en 26).

24. Het voorontwerp bepaalt dat de netbeheerder, nadat het technisch reglement wordt aangenomen, contracten zal moeten afsluiten om bepaalde bijzonderheden uit te werken. Zo zullen er contracten zijn met de toegangsverantwoordelijke (zie artikel 179 en volgende), toegangscontracten voor het bepalen van de toegangsrechten tot één of meer toegangspunten (zie artikel 214 en volgende), contracten voor de coördinatie van de inschakeling van de productie-eenheden (zie artikel 308 en volgende) en contracten voor de ondersteunende diensten (zie artikel 283 tot 305). Welke bepalingen er precies in deze contracten moeten voorkomen wordt meestal niet vermeld. Zo stelt artikel 262, § 3, van het voorontwerp bijvoorbeeld dat de toepassingsmodaliteiten inzake opschorting of weigering

¹⁰ ANDERSEN, R. en NIHOUL, P., Le Conseil d'Etat, chronique de jurisprudence 1998, Revue belge de droit constitutionnel, 2000/001, p. 90, en de referenties aangehaald in voetnoot 136, en p. 91.

van het dagelijks toegangsprogramma later bepaald zullen worden in het contract van toegangsverantwoordelijke, zonder verdere toelichting. Ook artikel 31 van het voorontwerp vermeldt slechts de algemene voorwaarden die de netbeheerder voor deze contracten zal opstellen en de publicatie ervan, zonder verdere precisering.

Door deze vraagstukken zonder enige beperking door contracten te laten regelen die, in tegenstelling tot het technisch reglement, niet aan het advies van de CREG onderworpen zijn, zou het voorontwerp een belemmering kunnen vormen voor de controle die de CREG krachtens artikelen 11 en 23, § 2, 9°, van de elektriciteitswet dient uit te oefenen op het technisch reglement. Omwille van dergelijke schemerzones kan het voorontwerp moeilijk beschouwd worden als een grondige en exhaustieve uitvoering van artikel 11 van de elektriciteitswet.

Om deze bezwaren weg te nemen acht de CREG het raadzaam in het voorontwerp dwingende minimumbepalingen in te lassen, evenals algemene voorwaarden, die in de voornoemde contracten moeten worden opgenomen. Zoniet is de CREG van mening dat het voorontwerp zou moeten voorzien dat de standaardcontracten, evenals de algemene voorwaarden die erin zijn opgenomen, aan de CREG ter goedkeuring worden voorgelegd.

25. Het voorontwerp vermeldt niet alle gegevens die de netgebruiker aan de netbeheerder moet verstrekken (artikel 414, § 2). Dit artikel verwijst naar een niet-exhaustieve lijst die als bijlage bij het voorontwerp gevoegd is en bepaalt dat de netbeheerder op ieder ogenblik bijkomende gegevens, die hij nodig acht om zijn taken tot een goed einde te brengen, kan vragen aan de netgebruiker.

Nochtans belast artikel 11, 5°, van de elektriciteitswet de Koning ermee de gegevens te bepalen die de netgebruikers aan de netbeheerder moeten verstrekken. Anderzijds moet de CREG in staat zijn om de controle uit te oefenen die de elektriciteitswet haar toevertrouwt. Het technisch reglement moet bijgevolg zo volledig mogelijk alle gegevens vermelden die de netgebruikers aan de netbeheerder moeten verstrekken. Door dit niet te doen overtreedt het voorontwerp de voornoemde artikelen van de elektriciteitswet.

26. Het voorontwerp laat de netbeheerder in ruime mate vrij om maatregelen te nemen teneinde de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net te waarborgen. Dit geldt voor situaties waarbij de netgebruiker of de toegangsverantwoordelijke in gebreke blijven hun verplichtingen na te komen (zie bijvoorbeeld artikelen 245, § 1, en 247, § 1, van het voorontwerp). Deze onduidelijkheid omtrent de situaties en de door de netbeheerder te nemen maatregelen is strijdig met artikel 23, tweede lid, 9°, van de elektriciteitswet en met artikel 11, 2°, dat stelt dat het technisch reglement de operationele regels bepaalt waaraan

de netbeheerder is onderworpen bij de maatregelen die hij dient te treffen om het hoofd te bieden aan problemen van overbelasting, technische mankementen en defecten van productie-eenheden.

Gelet op het voorgaande is de CREG van oordeel dat een bepaling moet ingelast worden die de netbeheerder de verplichting oplegt om deze maatregelen slechts te nemen voor zover ze noodzakelijk en redelijk zijn en om deze achteraf te motiveren.

27. Enerzijds mag het technisch reglement geen onvolledige uitvoering geven aan artikel 11, maar anderzijds mag het ook de reikwijdte van dit artikel niet vergroten. In dit verband wijst de CREG erop dat het voorontwerp werd opgesteld in uitvoering van artikel 11 van de elektriciteitswet en niet op grond van artikel 12 van dezelfde wet. De CREG herinnert eraan dat de Koning, met toepassing van deze bepaling, de tariefstructuur heeft bepaald van de diensten die door de netbeheerder zullen aangerekend worden¹¹. Bijgevolg moet de zinsnede «op basis van een tarief dat beantwoordt aan de voorwaarden van artikel 12 van de wet van 29 april 1999 en haar uitvoeringsbesluiten» die onder meer voorkomt in de artikelen 190 en 220, § 4, van het voorontwerp, geschrapt worden.

Rechten en plichten van de netbeheerder

28. De CREG merkt op dat het voorontwerp de netbeheerder belangrijke rechten toekent, terwijl de verplichtingen die hem worden opgelegd beperkt zijn. De rechten en plichten van de netbeheerder worden geregeld door artikel 8 van de elektriciteitswet, waarvan het technisch reglement, aangenomen onder de vorm van een koninklijk besluit, niet mag afwijken. Verschillende bepalingen van het voorontwerp wijken er nochtans van af.

29. Immers, artikel 2 van het voorontwerp stelt dat de netbeheerder de taken uitvoert die de elektriciteitswet hem oplegt teneinde de elektriciteitsuitwisselingen tussen de verschillende op het net aangesloten personen te behouden en «indien mogelijk» te ontwikkelen, door, «en in de mate van het mogelijke», de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net te waarborgen. Dergelijke formulering komt erop neer in de wettelijke taken van de netbeheerder een zeker voorbehoud in te bouwen dat niet voorzien is in de wet. Dit is ook het geval voor de artikelen 4 en 223, § 2, van het voorontwerp die de correcte uitvoering door de netbeheerder van de taken die hem door de elektriciteitswet worden opgelegd, laten afhangen van de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de informatie die hij verkrijgt van de netgebruikers en de andere netbeheerders. Ook hier bouwt het voorontwerp in de taken van de netbeheerder een voorbehoud in dat niet in de

¹¹ Koninklijk besluit van 4 april 2001 betreffende de algemene tariefstructuur en de basisprincipes en procedures inzake de tarieven en de boekhouding van de beheerder van het nationaal transmissienet voor elektriciteit, Belgisch Staatsblad, 18 april 2001.

elektriciteitswet voorzien is. Indien een netgebruiker of een andere netbeheerder verkeerde informatie doorgeeft, dient hij daarvoor weliswaar gesanctioneerd te worden en moet hij volgens de burgerlijke aansprakelijkheidsregels de door hem veroorzaakte schade vergoeden, maar dat neemt niet weg dat de netbeheerder ten alle tijde moet trachten zijn taken tot een goed einde te brengen. Deze artikelen kunnen een vrijgeleide voor de netbeheerder betekenen om bepaalde taken minder goed uit te voeren, met als excuus dat de informatie kwalitatief onvoldoende of verkeerd was. De netbeheerder dient deze informatie zo veel mogelijk te controleren en, indien er effectief verkeerde informatie werd doorgegeven zonder dat dit werd opgemerkt door de netbeheerder, dient deze laatste de daaruit voortvloeiende schade zoveel mogelijk te beperken. De artikelen 217 en 340 van het voorontwerp tenslotte bouwen in de wettelijke taken van de netbeheerder ook vormen van voorbehoud in die hetzelfde commentaar uitlokken.

30. Het voorontwerp mag de netbeheerder ook niet meer rechten geven dan de wetgever hem toekent. Uit artikel 8 van de elektriciteitswet volgt dat de netbeheerder enkel mag instaan voor de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissienet, met inbegrip van de koppellijnen daarvan naar andere elektriciteitsnetten, teneinde de continuïteit van de voorziening te waarborgen. In het kader van de exploitatie van het transmissienet mag de netbeheerder elke activiteit uitoefenen die daarmee verband houdt (zoals ondersteunende diensten en hulpdiensten). Artikel 65, § 3, van het voorontwerp dat de netbeheerder toelaat om, op aanvraag van de netgebruiker en volgens de te bepalen modaliteiten in het aansluitingscontract, de totaliteit of een gedeelte van de installaties van de netgebruiker te beheren, overschrijdt het kader van de limitatief omschreven taken van de netbeheerder en is strijdig met hetgeen de wet voorschrijft.

Burgerlijke aansprakelijkheid

31. Het voorontwerp ontslaat de netbeheerder van nagenoeg elke vorm van aansprakelijkheid. Het is zeer de vraag of dit wel aanvaardbaar is. Zo stelt artikel 166 van het voorontwerp dat de netbeheerder op geen enkele wijze verantwoordelijk kan gehouden worden voor de eventuele schade veroorzaakt aan andere netgebruikers of aan iedere andere persoon door de niet-conformiteit van een aansluitingsinstallatie en/of een installatie van een netgebruiker die reeds bestond vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit. Nochtans is de netbeheerder, in zijn hoedanigheid van beheerder van het transmissienet, gehouden om de veroorzaakte schade zoveel mogelijk te beperken. Dit geldt zowel voor de schade aan zijn eigen installaties als voor de schade aan de installaties van derden.

Bovendien kan men zich de vraag stellen of het wel nodig is om een aansprakelijkheidsregeling op te nemen in het voorontwerp. De regels van het Burgerlijk Wetboek kunnen

eventuele schadegevallen immers afdoende regelen. De CREG raadt dan ook aan het herstel van de schade die eventueel door de netbeheerder veroorzaakt wordt, te onderwerpen aan het gemeen recht inzake de contractuele of quasi-delictuele aansprakelijkheid, al naargelang het geval.

Vertrouwelijkheid van de gegevens

32. In een geliberaliseerde markt moet de controlerende overheid bijzondere aandacht besteden aan de vertrouwelijkheid van de gegevens. In zijn Titel V legt het voorontwerp de netbeheerder geen verplichting op tot vertrouwelijkheid van de meetgegevens. Nochtans hebben deze gegevens een belangrijke commerciële waarde voor de ondernemingen. Waar artikel 114 van het voorontwerp de technische informatie vertrekt door de netbeheerder als vertrouwelijk bestempelt, behoudens uitdrukkelijke andersluidende aanduiding door deze laatste, beschouwt artikel 106 van het voorontwerp de informatie die uitgaat van de netgebruiker slechts als vertrouwelijk indien hij ze als dusdanig aanduidt.

Artikel 10 van het voorontwerp bepaalt dat « de mededeling aan derden van vertrouwelijke en commercieel gevoelige informatie, die als zodanig bestempeld is krachtens dit koninklijk besluit, niet toegelaten is », tenzij minstens één van de in het voorontwerp gestelde voorwaarden vervuld is.

Om te vermijden dat bepaalde gegevens die als vertrouwelijk moeten beschouwd worden niet in het voorontwerp zouden opgenomen worden, is de CREG van oordeel dat alle gegevens in verband met de netgebruikers als vertrouwelijk zouden moeten bestempeld worden, behoudens andersluidende vermelding in het voorontwerp.

Sancties

33. Artikel 15, § 1, van de elektriciteitswet stelt dat de netbeheerder de toegang tot het net kan weigeren indien de aanvrager niet voldoet aan de technische voorschriften bepaald in het technisch reglement. Artikel 14 van het voorontwerp voert deze bepaling uit maar geeft er tegelijk een ruimere betekenis aan : de niet-naleving van de verplichtingen kan gesanctioneerd worden door een weigering van de toegang tot het net.

Wat de sancties betreft, is de CREG van mening dat de term « op straffe van onontvankelijkheid » die gebruikt wordt bij het indienen van een informatieaanvraag voor een aansluiting op het net (artikel 104 van het voorontwerp), het indienen van een aansluitingsaanvraag (artikel 121), het indienen van een aanvraag voor het statuut van toegangsverantwoordelijke (artikel 175) en het indienen van een toegangsaanvraag (artikel 207) slecht gekozen is. Deze term impliceert dat de netbeheerder het dossier naar de

aanvrager kan terugsturen als één of meer gegevens ontbreken, hetgeen van een overdreven formalisme getuigt. Het ware beter gewoon de gegevens te vermelden die in de verschillende aanvragen moeten opgenomen worden. Bij het ontbreken van bepaalde gegevens kunnen ze nog altijd aan de netbeheerder bezorgd worden op diens vraag. De netbeheerder zal dan het dossier pas ten gronde moeten onderzoeken eens alle gegevens aanwezig zijn. Bijgevolg pleit de CREG voor de inlassing van een bepaling die geïnspireerd zou worden op artikel 5 van de gedragscode inzake de vervoersnetten voor aardgas die het voorwerp heeft uitgemaakt van een voorstel van de CREG¹². Deze bepaling zou als volgt kunnen luiden :

« Binnen de vijf werkdagen, die volgen op de datum van de kennisgeving van de aanvraag, brengt de netbeheerder de aanvrager op de hoogte van de volledigheid of de onvolledigheid van de aanvraag.

De netbeheerder doet al het mogelijke om de aanvrager te informeren en bij te staan bij het opstellen en vervolledigen van zijn aanvraag.

Zonder bericht vanwege de netbeheerder binnen de gestelde termijn, wordt de aanvraag geacht volledig te zijn. »

34. Op dezelfde wijze beschouwen de artikelen 429 en 430 de niet-naleving van de bepalingen met betrekking tot de mededeling van informatie aan de netbeheerder als een misdrijf dat bestraft wordt met een gevangenisstraf en/of een geldboete. Artikel 30, § 2, van de elektriciteitswet machtigt de Koning weliswaar om strafsancities te bepalen voor inbreuken op de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten genomen op basis van de elektriciteitswet, maar de vraag dient niettemin gesteld te worden of een dergelijke zware sanctionering wel opportuun is. In ieder geval is de verwijzing naar de bepalingen met betrekking tot de mededeling van informatie aan de netbeheerder te vaag. Teneinde de rechtszekerheid te bevorderen dienen de artikelen waarvan een inbreuk dergelijke sanctie met zich meebrengt, opgesomd te worden in artikel 429.

Motivatie en aanduiding van rechtsmiddelen

35. De CREG stelt vast dat het voorontwerp de netbeheerder niet op een algemene wijze verplicht zijn beslissingen te motiveren, ofschoon het bepalingen bevat die de netbeheerder in welbepaalde gevallen verplichten om zijn beslissingen te motiveren (zoals bijvoorbeeld de artikelen 209 en 212, § 2, van het voorontwerp).

¹² CREG, voorstel C 2000/003-D, voorstel van koninklijk besluit betreffende de gedragscode inzake toegang tot de vervoersnetten voor aardgas.

Het is aangewezen de netbeheerder een algemene motivatieplicht met betrekking tot zijn beslissingen op te leggen, evenals de verplichting om diegenen waarop deze beslissingen slaan in te lichten over de rechtsmiddelen waarover ze beschikken.

In de elektriciteitswet zijn er twee specifieke rechtsmiddelen voorzien : de bemiddelings- en arbitragedienst (artikel 28) en de Beroepskamer (artikel 29) die elk hun specifieke bevoegdheden hebben.

Om de transparantie te bevorderen pleit de CREG ervoor de netbeheerder de verplichting op te leggen om in zijn beslissingen, op straffe van nietigheid, aan te duiden welke rechtsmiddelen ter beschikking staan van diegenen waarop ze betrekking hebben. Deze bepaling zou in artikel 212, § 2, van het voorontwerp kunnen ingelast worden.

Inwerkingtreding

36. Artikel 431 van het voorontwerp maakt een voorbehoud bij de inwerkingtreding van het technisch reglement : het treedt in werking « onder voorbehoud dat dit koninklijk besluit van toepassing kan zijn voor het net van 20 kV tot 400 kV.» Het voorontwerp kan zijn inwerkingtreding niet laten afhangen van zijn toepassing op het transmissienet gaande van 20 kV à 400 kV, aangezien, zoals in paragraaf 2 van het onderhavige advies werd uitgelegd, het voorontwerp artikel 6, § 1, tweede lid, c, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd door de wetten van 8 augustus 1988 en 16 juli 1993, schendt in zoverre het van toepassing is op netten gaande van 20 kV tot 70 kV. Zoals het nu is geformuleerd, hangt artikel 431 van het voorontwerp af van een onwettige voorwaarde. Om deze reden is het aangewezen dit artikel te herformuleren.

FORMELE OPMERKINGEN

37. De CREG meent dat het de duidelijkheid ten goede zou komen indien het opschrift van het voorontwerp gewijzigd werd in « voorontwerp van het technisch reglement voor het beheer van het transmissienet voor elektriciteit en de toegang ertoe ». Dit opschrift geeft beter de inhoud van het voorontwerp weer dan het huidige opschrift.

38. In het dispositief wordt verwezen naar het advies van de in raad vergaderde ministers. De CREG merkt op dat artikel 11, noch enige andere bepaling van de elektriciteitswet, stipuleert dat het koninklijk besluit ter opstelling van het technisch reglement in Ministerraad dient overlegd te worden. De CREG is bijgevolg van mening dat het aangewezen is het dispositief van het voorontwerp in deze zin te wijzigen.

39. De CREG merkt op dat er nood is aan een strenge controle op de coherentie tussen de Franstalige en de Nederlandstalige tekst. Al te vaak worden woorden in de Franse tekst verkeerd vertaald of zelfs helemaal niet vertaald. Hetzelfde geldt voor sommige woorden in de Nederlandstalige tekst.

40. In het voorontwerp worden bepaalde termen gebruikt die niet gedefinieerd worden (bijvoorbeeld de termen « reddingscode » en « heropbouwcode » in artikel 77) of verder in het voorontwerp gedefinieerd worden (zoals de term « koude reserve » in artikel 201, § 1, van het voorontwerp). Voor een goede legistiek is het aangewezen deze termen in artikel 1 van het voorontwerp te definiëren.

Men moet erover waken om in de definities geen regels betreffende de gedefinieerde termen op te nemen. Dit is ondermeer het geval in artikel 1, 48°, 51° en 55° van het voorontwerp. Deze regels worden verder in de relevante secties van het voorontwerp bepaald en zijn in het voormelde artikel niet op hun plaats. Indien men niettemin onmiddellijk een verduidelijking wenst, kan men dit doen in het verslag aan de Koning.

41. Het voorontwerp bevat een reeks overbodige bepalingen. Artikel 6 bijvoorbeeld dat stelt dat de netbeheerder zijn taken en verplichtingen uitvoert mits naleving van de regels van het Wetboek van Vennootschappen, is volstrekt overbodig. Het Wetboek van Vennootschappen is immers hoe dan ook van toepassing. Hetzelfde geldt voor artikel 12 van het voorontwerp dat stelt dat de contracten te goeder trouw dienen uitgevoerd te worden overeenkomstig artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek. Bepaalde artikelen, zoals de artikelen 23, 33 en 34, hernemen de bepalingen van de elektriciteitswet. Ook deze artikelen moeten weggelaten worden uit het voorontwerp.

42. In bepaalde artikelen van het voorontwerp wordt bijkomende uitleg verschaft bij bepaalde secties van het voorontwerp (bijvoorbeeld de artikelen 13 en 36, § 3). Deze horen eerder thuis in het verslag aan de Koning.

43. Bij verwijzingen naar artikels van het voorontwerp zelf dient men niet te vermelden dat het gaat om een artikel van het koninklijk besluit; het volstaat om gewoon het artikel te vermelden.

44. Men moet vermijden te verwijzen naar “het vorige artikel”. Het is aangeraden te verwijzen naar het exacte nummer van het betreffende artikel voor het geval dat er een artikel wordt tussengevoegd tussen het artikel en het vorige artikel.

45. Artikel 432 van het voorontwerp dient vervangen te worden door “Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Mobiliteit en Vervoer en Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit”.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas :

Guido Camps
Directeur

Thomas Lekane
Directeur

Christine Vanderveeren
Voorzitter